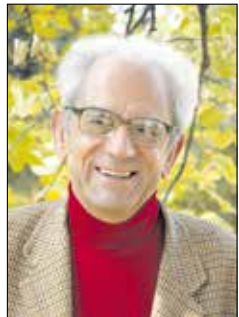

МИСТЕРИОЗНАТА ДИАГНОЗА НА ДЖЕЙН ОСТИН

"Който познава миналото, той притежава бъдещето"
(Неизвестен автор)

Атанас ЦОНКОВ,
медицински консултант на
в. „Лечител“

След Шекспир втората по своя блясък звезда на британския литературен небосклон носи името Джейн Остин (16.12.1778 - 18.7.1817). Макар че нейната жизнена нишка е прекъсната твърде рано, преди писателката да е навършила 41 години, тази първа ярка представителка на женския пол в модерната европейска литература ни е оставила списък от шест романа, сред които се открояват "Гордост и предразсъдъци", "Разум и чувства",

Този текст е част от няколкото поредица „Здравето на безсмъртните“.

През 2018 г. ще излезе от печат том първи, който включва:

- „Аз не живея – аз горя!“ (Яворов)
- „Странната болест на Гоя“
- „Гениалният глух музикант“ (Бетовен)
- „Вожът сифилитик“ (Ленин)
- „Д-р Хокинз и АЛС“ (Стивън Хокинз)

Ако четете за тяхното здраве, вие четете и за своето здраве!

ствения и надежден (донякъде) информационен източник по интересувашата ни тема са писмата на Джейн Остин...

Освен че притежава висока професионална наблюдателност и отговаряща на епохата медицинска грамотност, тя има навика (в духа на времето) да води активна епистоларна кореспонденция със свои съвременници. Предполага се, че през живота си е изпратила около 3000 писма, от които са съхранени до наши дни едва 160. Неизчислимата и неоченима информационна загуба дължим на любимата ѝ и любеща я нейна сестра Касандра, която след ранната кончина на писателката се постарала да унищожи огромна част от тях (около 95%), а запазените са старателно „редактирани“.

Ликвидираният писмовен архив на Остин, ако съдим по оскъдните оцелели писма, би могъл не само да помогне

оцелели писма се ровят историци, медици, литератори, майстори на криминалния жанр и не могат да стигнат до що-годе приемливо заключение за смъртоносната диагноза, която неумолимо е пресякла творческия път на тази надарена авторка на неумиращи словесни сюжети и герои.

Дори изброяването на всички изследователи, които са предлагали своя версия за боледуването на Джейн Остин, би отнело недопустимо обширна вестникарска територия. Ще спомена само най-цитираните: д-р Закари Коуп, хирург; Линдзи Ашфорд; Клер Домлин; д-р Ф. А. Биван; Линда Робинсън Уокър; проф. Анет Ъпфол; Катрин Уайт; Саймън Барнард, офталмолог; Сандра Тапен; д-р Кенет Бурман, ендокринолог... Мисля, че е за предпочитане да посоча най-обсъжданите, най-интригуващите, най-вероятните, най-аргументираните

хипотези за болестта, причинила смъртта на писателката:

1. Туберкулоза
2. Синдром на Адисон

3. Тиф
4. Болест на Brill-Zingger
5. Ревматизъм
6. Жлъчна треска
7. Отравяне с арсен (при лечение...)
8. Ходжкинов лимфом
9. Херпес зостер
10. Лупус
11. Автоимунна хемолитична анемия
12. Имунна недостатъчност (1813 г.)
13. Треска на Pel-Ebstein
14. Инфекциозна мононуклеоза
15. Идиопатична тромбоцитопенична пурпура.

16. Битово отравяне с арсен
  17. Шок (стрес)
  18. Лимфогрануломатоза
- Днешното ретро диагностиране на писателката среща безчет затруднения поради: а) липсата на нейни лични медицински документи; б) ниското равнище на тогавашната медицина; в) един-

за днешното по-точно диагностиране на писателката, но и за по-стойностното познаване историята на множеството заболявания, от които е страдала тя, а и за по-успешното диагностиране и лечение дори днес на мнозина пациенти, които имат сходна болестна симптоматика.

I. Известни са следните

болестни симптоми на Джейн Остин

1. Слабост, изтощение
2. Умора, треска, уморяемост
3. Мускулно-ставни болки, ревматизъм
4. Чести инфекции
5. Вълнообразен ход на боледуването - честа смяна на подобрения (ремисии) с влошаване (обострения, пристъпи, кризи)
6. Черни и бели, както и разноцветни петна по кожата
7. Бледност, бледа кожа
8. Висока телесна температура
9. Отделяне на гной и кръв
10. Кървене - от носа, очите, ушите, устата
11. Болки в гърба
12. Хроничен конюнктивит ("слабост в едното око")
13. Невралгия на лицето (1813 г.). Главоболието било толкова силно, че писателката даже публично притискала лицето си с възглавница...
14. Безсънни трескави нощи
15. Унесеност, отмалялост
16. Чести настинки
17. Влошен от болестта почерк
18. Общ сърбеж без обриви
19. Силна сънливост, понякога

Джейн Остин

"Ема".

След ранната ѝ и необяснима смърт през 1817 г. са издадени още два романа: „Абатството Нортангър“ и „Доводите на разсъдък“. Пътят бих искал да отбележа, че неслучайно един неин съвременник, от другия край на Европа - **гениалният испански художник Гоя**, за чиито болести и диагнози също се спори вече два века, нееднократно в своите гравюри третира темата за разума, за човешкия дух, за скритите чувства, преживелици, видения, заблуди. Европейците търсят своя път към истината за света и за самите себе си... И Джейн Остин дълбае в тази духовна посока, когато жената все още е третирана като почти битов инвентар въпреки светлите идеи на европейския Ренесанс и епохата на Просвещението. На Острова, който е хем част от Европа, хем - не съвсем, Остин продължава да е сред най-четените британски автори, а тези дни в Лондон се появи и **банкнота с образа на безсмъртната романистка**.

Темата на този текст не е нито новата банкнота, нито писателското майсторство на талантливата английска белетристка, а мистериите около неясните ѝ диагнози.

Вече 200 години в нейните книги и

Британски почитателки на Джейн Остин

20. Внъшен отит
21. Магарешка кашлица
22. Повръщане
23. Катаракта
24. При някои болестни пристъпи **губи съзнание (припадъци)**...

Все пак, след толкова диагностични хипотези и след анализа на десетки симптоми, накъде клонят везните? Коя е най-вероятната измежду множеството хипотетични диагнози?

За съжаление,

най-вероятната диагноза не е една

Повечето учени акцентуват на адисон и туберкулоза, но логиката на медицинското им мислене ме прави щастлив, че не съм техен пациент.

Аз лично предполагам, че Джейн Остин се е заразила с туберкулозния бацил. Защо?

Първо, защото тогава Европа е била в състояние на туберкулозна епидемия, срещу която е липсвало ефикасно лечение.

Второ, защото вероятно писателката е пила - или пиела - сурово, непреварено краве мляко, непасторизирано, (Пастър се явява след половин век на медицинската сцена!), а кравите често са бивали инфектирани с туберкулозния патоген. Ще прибавя, че фамилията Остин е разполагала не само със зеленчукова градина, но и с домашни животни - с птици, крави. Там, където живеят повече язовци (както е например във Великобритания), кравите и тяхното мляко са заразени по-често с туберкулозния бацил. Поради това британските фермери водят системна битка с язовците. В Ирландия уловили язовец с туберкулозна инфекция, но туберкулоза имали и внезапно заболелите наблизко 26 крави.

Трето, защото преди писателката да се разбере необяснимо и необратимо, някъде през втората половина на 1815 г. брат ѝ Едуард е боледувал от туберкулоза, а тя се е грижела за него.

Четвърто, много от болестните ѝ симптоми, споменати в нейните писма (ревматични болки, хроничен конюнктивит, слабост, умора и пр.), са характерни за туберкулозната диагноза.

Аз съм убеден привърженик на версията, че писателката първо се е зарази-

Джон Кенеди

човек в „отлично здраве“! По-внимателното вглеждане в биографията ѝ разкрива съвсем различна картина. Като дете на 7-8 години тя е преболедувала от тиф.

Редица днешни медицински светила не знаят (или не желаят да знаят!), че **коремният тиф** например (от който е боледувал и Пенчо Славейков, и Ленин!) **не е „болест като всяка друга болест“, а спада към групата на спирохетозите**, въпреки че повечето академични днешни литературни източници сочат **само три (!) диагнози**, причинявани от **спирохетни бактерии: сифилис, лаймска борелиоза и лептоспироза**.

И така, рецидивирацията **тиф**, както и бледата спирохета, причиняваща **сифилис**, както и **борелия бургдорфери** - спирохетата, която предизвиква лаймската болест, са известни като **„великите имитатори“**: те могат да поразят твърде много, различни и необичайни симптоми, имитиращи какви ли не други заболявания. Всъщност това е един от най-честите и най-големите диагностични проблеми дори на медицината от XXI век, да не говорим за XVII, XVIII, XIX, XX век, тоест за епохата на Шекспир, Рембранд, Гюте, Гоя, Достоевски, Ницше, Ленин, Айнщайн и пр. Това не са случайно изброени имена, но по-нататък ще стане ясна „връзката“ им с Джейн Остин.

III.

Самата Джейн Остин пише

„МОЯТА СЕРИОЗНА БОЛЕСТ“;

но никъде, поне в запазените ѝ писма, не назовава тази болест, а може би думите ѝ имат самоироничен смисъл или пък съвсем съзнателно тя премълчава някоя евентуално нелицеприятна диагноза, например венерическа. Данните за нейните предполагаеми сексуални връзки са по-скромни и от нулеви, тоест никакви. Това, разбира се, не е **гарантия, че тя не може да е имала някое наследствено, ВРОДЕНО полово предавано заболяване като например късния вроден сифилис при Пенчо Славейков...**

А има и несексуални начини за предаване на венерически зарази... Знаят се поне двама ухажори на писателката, с които тя е танцувала многократно. Танците са били една от нейните неприкрити страсти, а **за евентуалните целувки оставям да говорят дискретността и мълчанието плюс изгорените хиляди писма от архива на Джейн Остин.**

Макар и в редки случаи, при наличие на някои специфични предпоставки (например на **ранички в устата** и на двамата партньори, от които единият е инфектиран!) заразата от сифилис, борелиоза, хеликобактериоза... може да премине у здравия!

Някои от аргументите, които подкрепят тази хипотеза, се изказват тук **за първи път**.

1. От Колумб до антибиотиците на Флеминг **сифилисът е масово разпространено (и масово прикривано, премълчавано!) заболяване в Европа...**

2. **Предполагаемият вроден късен сифилис** не само протича със сходни симптоми, поне при Джейн Остин, Пенчо Славейков и Ленин, но и довежда до смъртта им на приблизително една и съща възраст, съответно на 41, 46 и 54 г.

3. Тук може да се добави и унищожаването от Касандра на толкова много от писмата на писателката с предполагаемата цел да се заличат следите за евентуалната „срамна“ сифилитична болест (**„МОЯТА СЕРИОЗНА БОЛЕСТ“** например по думите на самата Остин!).

4. Голяма част от клиничните симптоми на **хроничния вроден късен сифилис** са налице при Остин:

* **Слабост, умора, „жлъчна треска“**...

* „Настинала съм и **чувствам слабост в едно от очите си** от няколко дни, така че нито ми е приятно да пиша, нито успявам да го правя както трябва.“

* **Уж нямала болки, а сама свидетелства, че изпитва чести настинки и болки в гърба, в коляното, пристъпи на треска** (с неизвестен причинител, който може да бъде и тиф, и туберкулоза, и сифилис, и лаймска борелиоза).

* Кожната симптоматика, описвана от писателката, включва **„черно-бели“ и „разноцветни петна“, „бледност“**.

5. Писателката пише (**24 януари 1817**): **„Зная как да се лекувам“**. Може би болната, отчаяна и объркана пациентка се е върнала към **30 януари 1809 г.**, когато отбелязва, че изяснила произхода на болестните си оплаквания. Може би и тя, и лекарят ѝ са си обяснили **„жлъчната треска“** с рецидивите на **тифа** и предписаните ѝ **„силни лекарства“**, които **„обещават да са ефикасни“**. Кой знае защо, **тя премълчава имената на тези лекарства. Може би защото те се предписват предимно при сифилис.**

6. Налице са сериозни основания да предполагам, че тези силни и многообещаващи лекарства са съдържали **живачни соли**. Живакът е имал „постоянно присъствие“ в семейната аптека. Има данни, че 8-годишната племенница на Джейн - Хариет, била лекувана с живак, който щял да извлече мъчещата я „вода в мозъка“. Живакът бил подходящо лечебно средство за случая (Ат.Ц.: И за още бог знае колко други неразрешими медицински казуси!), защото на малката Хариет „главата ѝ още не се била втвърдила“ (23 март 1817). Би било смешно, ако не беше толкова страшно и зловещо!... Медицина - 1817 година!

7. Да не забравяме тази фраза за **„силните и ефикасни лекарства“**, с които от древни времена са се лекували **сифилитично болните**. Писателката вероятно визира **ЛЕЧЕНИЕТО С ЖИВАК ИЛИ АРСЕНИТ, които са две от възможните причини за ранната ѝ гибел**. Тя години наред, най-малко от 1809-а **е била разпната между частичните ремисии и честите пристъпи на болестта**; между крехките надежди и съкрушителните необясними обострения.

* * *

Впрочем нека оставим изследователите (лекари, писатели, историци, журналисти и пр.) да си разработват версиите, хипотезите, измишльотините. Ще добавя още няколко идеи относно

причините за смъртта на Джейн Остин.

Никой досега не е анализирал, поне хипотетично, версията за **лаймската борелиоза** (една от най-агресивните и масово разпространени **спирохетози**, първа братовчедка, ако ли не и „едно-йична близначка на **сифилиса“**, **който е така да се каже „спирохетоза № 1“**). Днешната академична медицина впрочем е в по-голямо неведение за разпространението, заразяването, диагностирането и терапията на болни от лаймска борелиоза, отколкото са били медиците спрямо сифилиса преди 200 години!

* * *

От всички публикувани хипотези за фаталните диагнози на писателката бих искал да включа в една специална група следните две - **сифилиса** и **отравянето** (с арсен и/или живак).

Защо ги обособявам отделно? Защото в тяхна подкрепа и сега има много симптоми и други доказателства, които **при евентуална ексхумация** (която ако не днес, то след 100 или след 200 години

Д-р Томас Ходжкин

ще се случи!) **само тези две хипотетични диагнози имат 100% шанс да бъдат или потвърдени, или опровергани окончателно!**

Защо учените спорят за диагнозата на Джейн Остин,

или какви грешки допускат те при своите изследвания?

1. При всяка от хипотетичните диагнози липсват един-два или повече от общоприетите симптоми. Даже една от най-утвърдените хипотези - туберкулоза, предизвикала адисон, защитавана от Коуп и Катрин Уайт - страда от неприемливи, но очевидни пропуски.

2. Хем се подчертава, че туберкулозата предизвиква мускулно-ставни болки, от каквито писателката се оплаква многократно, хем се твърди, че хипотезата за адисон е под въпрос, тъй като **писателката нямала болки**, които били характерни за адисон (!!).

3. Твърди се от някои автори също, че Остин нямала типичната при адисон **загуба на телло**, а други анализатори приемат, че тя е измършавявала постоянно и необратимо.

И така нататък...

4. По една лоша, непродуктивна, сбъркана традиция (или парадигма), характерна за XVIII-XIX век, диагностичите на Джейн Остин търсят, пишат,

(Продължава на стр. 20)

Франсиско Гоя

ла с туберкулоза, вследствие на което инфекцията може би е разрушила надбъбречните ѝ жлези и е предизвикала Адисония синдром! В по-ново време аналогичен е и случаят с президента Джон Кенеди!

II.

Това, разбира се, не е цялата истина за здравния пъзел на Джейн Остин.

Намирам за небрежно, фалшиво и подвеждащо твърдението на някои автори, че до 1816 г. писателката е била едва ли не един медицински Херкулес,

МИСТЕРИОЗНАТА ДИАГНОЗА НА ДЖЕЙН ОСТИН

(Продължение от стр. 19)

Д-р Томас Агостон

говорят за една (само за една!?) болест на писателката - **или само за туберкулоза, или само за Адисон, или само за лимфом, или само за лупус...** По този път не може да се стигне далече, не може да се напредне в диагностицирането, не може да се доближим плътно до истината, даже ако знаменитата и тежко болна романистка е жива пред нас, дори ако пациентката е някоя друга наша съвременничка от XXI век. Но така „работят“ и най-ерудирани и широко скроени модерни медицински диагностичи.

5. От споменатите четири вероятни диагнози само една - туберкулозата, е същинска болест, самостоятелна нозологична единица, която съдържа в названието си своя етиология - туберкулозния бацил. **И адисон, и лупус, и лимфом са само болестни синдроми**, които не само не са били известни в онази епоха, но които си остават мистериозни, идиопатични болестни състояния (с неизвестни причинители!) и през XXI век. Само **за туберкулозния бацил** (открит впрочем чак през 1882 г. от Робърт Кох) **се знае твърде отдавна, че може да предизвика и синдрома на Адисон**, и множество други симптоматични диагнози.

6. А същинският, най-продуктивен и достоверен подход при подобни сложни, заплетени, многолики медицински казуси като "загадката Джейн Остин", изисква комплексно, холистично разглеждане на наличните данни, симптоми, свидетелства. Не „или - или“, не „или туберкулоза - или адисон“, не „или лупус - или лимфом“, а „и - и“: „и туберкулоза - и адисон“, „и лупус - и евентуална лаймска борелиоза“... Впрочем тази спирохетна бактерия **борелия бургдорфери**, която причинява лаймската болест, е открита едва през 1982 г., но тя, според американски изследователи е съществувала поне през последните 30 000 години у човека, а и днес си остава непозната и игнорирана сред 99% от консервативно-инертното и самовлюбено медицинско съсловие.

7. Учените търсят само една причина за боледуването и само една болест, която да обяснява смъртта на Джейн Остин. Мислят, диагностицират, лекуват основно и само симптоматично, и **почти**

цялата днешна (уж по-развита спрямо медицината отпреди 2 века) **медицина продължава да е предимно симптоматична, предимно медикаментозна.**

И 200 години след смъртта на безсмъртната Джейн Остин здравната система на Кралство Великобритания не може да й предложи адекватна диагноза и ефикасна терапия поне теоретично, но Кралството компенсират своята здравна безпомощност с показна замяна - **пуска нова банкнота с образа на писателката.**

Да му мислят днешните болни британци, ако получат клиничната симптоматика на Джейн Остин, защото монархията, която подкрепи Брекзит, не може да предложи нова банкнота за всеки такъв болен островитянин...

По този въпрос –

за здравния статус на фамилията Остин,

се знае извънредно малко, особено за родителите, предците, братята и сестрите на Джейн, което е една сериозна пречка за разгадаване на обсъждания тук медицински казус.

Известни са само няколко оскъдни, малко информативни данни.

1. Един от братята на Джейн, **Джордж**, почти не се споменава в семейния архив, а той е страдал от **забавено умствено развитие** (може би олигофрения) и като че ли умира доста млад;

2. Другият брат - **Едуард**, през 1815 г. боледува от **жлъчна треска** (нали това е една от водещите диагнози на самата Джейн!), разпозната от някои биографи като туберкулоза. Мнозина учени предполагат дори, че Джейн Остин се е разболяла, инфектирала се е с „охтиката“, докато се грижела отблизо за брат си Едуард, който може също да си е пийвал сурово прясно мляко...

3. Самата Джейн Остин е **родена един месец преждевременно** (от как-

во ли е боледувала майката?), а **на 8 години е преболедувала тежко от тиф.**

4. Майка ѝ е третирана като упорита „**хипохондричка**“, което всъщност може да означава **редица неразпознати хронични болести. (А защо не и хроничен сифилис като при майката на Пенчо Славейков?)**

Не казвам директно, че Джейн Остин е била заразена с трепонема паладум (бледата спирохета). Казвам само, че има факти, които водят към подобни хипотези или заключения и настойчиво сочат

една тежка диагноза: сифилис

Ето някои от тях.

1. Въпреки че остава „стара мома“ (това обаче не е доказателство и за девственост!), според биографите ѝ Джейн Остин се отличава с относително сво-

бодно поведение и строгите пуритански догми на епохата не ѝ пречат да контактува с избрани представители на силния пол, някои я наричат дори „палава“. Освен тежко прекарания през детството **тиф, тоест спирохетна инфекция**, тази дръзка "палавост" на свободолюбивата феминистка може да ѝ е донесла и **втора спирохетна зараза, по-известна като СИФИЛИС, или ЛУЕС.**

Бдителната сестра Касандра вероятно е "изчистила" от личния ѝ архив всички писма, които носят някаква информация или дори белег, знак, намек за тази „срамна“ зараза...

2. Останала е може би единствената следа, заключена във фразата **„МОЯТА СЕРИОЗНА БОЛЕСТ“**, а **една бъдеща ексхумация би могла да разреже този гордиев възел и да обезсмисли редакторско-цензурната грижа на Касандра.** Телесните останки, по-точно състоянието на костите и зъбите, биха могли да разкажат това, което евентуално е отстранено от писателската кореспонденция - **сифилитичната зараза на Джейн Остин.**

3. По същото време (1809 г.), когато младата английска писателка търси „силни и ефикасни“ лекове за своята „сериозна“, но безименна болест, в другия край на Европа **испанският художник Гоя се бори със същите „мистериозни“ здравни проблеми, а в сърцето на Европа подобни грижи тормозят и Гьоте, и Бетовен, и още безчет безименни европейци.** Ако преди 200 години тези известни пациенти са страдали и умирали от неизвестна болест, днес този смъртоносен „демон“ е идентифициран и най-често се казва **сифилис или лаймска борелиоза, а понякога са налице и двете едновременно...**

4. Симптомотите от оцелелите писма на Джейн Остин подсказват **сифилис.**

5. Онези 3 симптома от клиничната картина на писателката: а) **затруднен говор**, б) **проблеми с дъвченето**, в) и **прегльщането, за които според френските изследователи, „няма обяснение“**, са всъщност **част от симптоматиката на сифилиса!**

6. **Сифилисът на Джейн Остин може да е придобит, ако не е вроден**, наследен от майката „хипохондричка“.

7. Островна Англия, макар да се намира далече от остров Хаити, откъдето моряците на Колумб донесат сифилиса (1492 г.), но не остава изолиран остров от пламналата в Европа сифилитична пандемия още през 1495 г. - **след злополучната война на френския крал Шарл VIII с княжество Неапол.** 30-хилядната френска армия е събрана "от кол и въже" - наемници от почти цяла Европа. Преди да стигнат до очакваните сражения за Неапол, тези „юнаци“ се отдали на "разюздан разврат", както пише участник в този поход. А в Рим имало от 14 до 30 хил. проститутки, предимно испански. След края на войната сладострастните бойци се прибрали по родните си места и разнесли ужасната бледа спирохета от Франция до Русия, от Балканите до Великобритания.

8. **Д-р Уилям Валос** пише през 1842 г., че **няколко столетия преди Колумб** да открие Америка и преди първата европейска епидемия от сифилис (1495 г.) **ирландците са страдали от болест на „френски пустули“, приличаща на сифилис...** Макар че сифилисът има много

имена, най-разпространеното си остава „френгя“, „френската болест“. Явно крушката си има опашка...

9. Известният **английски учен Хънтър**, през 1767 г., когато Джейн Остин още не е била родена, се самозаразява с гной от болен, който имал и сифилис, и гонорея. Самопожертввателният опит на Хънтър не постигнал желаната цел, но без съмнение, допринесъл за **повишаване на обществен интерес към масовите венерически заболявания!**

Проф. Джанет Дод, редактор на кеймбриджското издание на творбите на Джейн Остин, допуска, че писателката може наистина да е вземала арсеник срещу ревматичните си болки. Проф. Дод единствена изказва следното заключение:

"Докато Джейн Остин не бъде ексхумирана,

за да се открие причината... никой няма да знае от какво е починала". (Аз също стигнах до този извод, преди да бях прочел това становище.)

Изкушавам се да допълня проф. Дод, че **ПРИЧИНАТА ЗА СМЪРТТА НА ВЕЛИКАТА ОСТИН ЩЕ ОСТАНЕ НЕИЗВЕСТНА И СЛЕД ЕДНА ЕВЕНТУАЛНА ЕКСХУМАЦИЯ, АКО** анализите, интерпретациите на тленните останки се извършат от вече цитираните (и все още живи) изследователи или от други, мислещи като тях - ограничено, еднопланово, фрагментарно, праволинейно, късогледо, безплодно, импотентно...

Знаменателно е изречението, с което Джейн Остин сякаш е предсказала или може и да е подработила безсилието на експертите да разгадаят докрай мистерията на нейната толкова ранна и неочаквана смърт: **„Рядко, много рядко пълната истина се разкрива на хората, рядко се случва нещо да не**

Владимир Ленин

остане малко недоизяснено или малко погрешно“.

Прозорливият и предвидлив ум на далновидната писателка като че ли пророкува, че мистерията около нейните болести ще остане завинаги неразгадана докрай. Все пак, все пак, ако се състави екип от наистина ерудирани и морално извисени медици, **една бъдеща ексхумация** ще сложи точка над и-то (i) **поне** при двете спорни хипотези, които, изглежда, са най-близко до медицинската истина за Джейн Остин – **сифилисът и отравянето!**

Тази **статия е с над 50% съкращения от ръкописа!**